

Izjava, izveščaj, poročilo, vsak dan jutraj. Uredništvo: ulica sv. Frančiška Asiškega št. 20, I. nadstropje. Popisi na: e pošiljajo uredništvo. Izdajnik: Anton Gerbec. — Lastnik tiskarne Edinost. Tisk tisk. — Naročnina: 1.000.000. — Zbiranje za mese: L 7.—, 3 mesece: 19.50, pol leta L 32.—, in cejo leto L 60.—. — Inozemstvo mesečno 4 lire več. — Telefon uredništva in uprave št. 11-57.

EDINOST

Posamezne številke v Trstu in okolici po 20 cent. — Oglasi se računajo v širskosti ene kolone (72 mm.). — Oglasi trgovcev in obrtnikov v 40 cent. osmrtice zahvale, poslanice in vabila po L 1.—, oglasi denarnih zavodov po L 2.—. — Mali oglasi po 20 cent. beseda, najmanj pa L 2.—. — Oglasi, naročnina in reklamacije se pošiljajo izključno upravi Edinosti, v Trstu, ulica sv. Frančiška Asiškega št. 20, I. nadstropje. — Telefon uredništva in uprave 11-57.

„BALKANIZIRANJE“

Angleška pisateljica M. Edith Durham je izdala knjigo o „slovanski nevarnosti“. Ta ženska se je res potikala po Balkanu v letih 1900—1914. Večinoma pa le po Črnigori in med Albanci. Videla je marsikaj, razumela pa sila malo. Temu dejstvu primerna sta tudi njena knjiga in njena tendenca! Vodi jo slepo sovraštvo proti Slovanom.

Trdi n. pr., da so se Jugoslovenci že-le začeli dvigati iz „stanja primitivnega divjaštva“. Pojm svoboda da si tolmačijo tako, da „smejo pobijati Turke in grabiti njihovo posest“. Pač pa piše največje hvalo — Albancem! Ti so „podjetni in delavni“, med njimi se je čutila še-le „doma“. O tedanjih albanski vladi v Valoni — leta 1914 —, za katero se v resnici niti zmenil ni živ krst, pravi da je bila „nada malega naroda“. Ko so se Srbi — pripoveduje nadalje — morali umakati proti jadranski obali, Albanci ne-le da jih niso ovirali, marveč so jim dajali tudi živež! Ko so pa v letu 1918. srbske obsejne straže odpravile vpade albanskih band na srbsko ozemlje, je bilo to za to žensko „pustošenje in plenjenje po severni Albaniji“.

Tako se vleče po tem pripovedovanju slepo sovraštvo proti Jugoslovenom kakor rdeča nit. Tako tudi v poglavju, kjer govori o razmerju med Avstro-Ogrsko in Jugosloveni. Za pravo bistvo jugoslovenskega vprašanja nima nikakega razumevanja. Nič ne slut, da ima pred seboj narodno gibanje, ki po svoji pomembnosti odgovarja ujedinjenju italijanskega in nemškega naroda, da ima pred seboj silno socialno gibanje za osvoboditev milijonov zatiranih kmotov in za odpravo zadnjih ostankov feudalizma v Evropi. O zlobni politiki Habsburgovcev proti Jugoslovenom ne ve ta Angležinja ničesar, ali pa jo olepšuje, ali celo odobruje. Ne zdi se ji potrebno, da bi omenila, kako je Avstro-Ogrska hotela Srbijo gospodarsko zadušiti na korist madžarskih „prastičnih baronov“. Srbsko-bolgarska carinska zveza — ki pa se ni uresničila vsled odpora od strani Avstrije — je bila po njenem „skoro gotovo“ naperjena proti Avstriji! Tudi je za M. Edith Durham prav in v redu, da sta Berchtold in Conrad že v letu 1913. sklenila napad na Srbijo. Pašiču očita, da ni privoščil Italiji par „kosov zemelj“!

Vso svojo površnost kaže ta pisateljica, ko trdi, da je upor proti avstrijski zasebni Boene in Hercegovine dokaz, da so Bosanci hoteli ostati turški podaniki, kar da izpodbija pretežno „zgodbinsko“ pravico Srbije do teh dežel. Kaj se meni ta ženska za dejstvo, da mohamedanci tvorijo le tretjino prebivalstva Bosne in Hercegovine in da so vsi slovanskega plemena. Da bi tudi drugi dve krščanski tretjini hoteli ostati v turškem podaništvu, kaj takega moreta govoriti le neodpustna površnost in slepo scvršavstvo, ki ne išče resnice, ampak zasleduje le grdo tendenco.

Bivši in zadržni črnogorski kralj je v letu 1908. sam zasnoval neki navidezni upor proti njegovi osebi, da bi dobil pretezo za preganjanje neprijetne mu opozicije. Glavna priča proti obtožencem je bil prošliti in podkupljivi ogleduh Nastić, ki je pozneje — najet od Dunaja in Budimpešte — igral svojo sramotno vlogo tudi v glasovitem zagrebskem „veležidajniškem“ procesu. Nikdo ni verjel v to „veležidajo“, Miss Durham pa trdi, da je bila ta zarota resnična!

Največje sleparstvo v vsej gonji proti Srbom je bila v novembru 1912. po dunajskem tiskovnem uradu razširjena bajka, da so srbske čete, došle v Prizren, ranile in razmožile tamošnjega avstrijskega konzula Prohazko! Vseled te laži je silno zažalovalo sovraštvo proti Srbom, dokler se ni nekega lepega dne ta čedni konsul pojavil — živ, zdrav in nedotaknjen! Miss Durham pa le govori o „sramoti“, ki da se je dogodila temu konsulu, ter dostavlja, da so ga Srbi izpustili na svobodo potem, ko je tedne trpel v ječi! V resnici pa ni sedel niti ene minute! Kdor tako pomet z resnico, je izgubil pravico, da bi ga smatrali za resno pričo.

Za tisto „rusko-srbsko intrigo“ ne doprimeša Miss Durham torej prav nikakega in niti najmanjšega dokaza, pač pa za svojo nevednost in zlobo. Trdi tudi, da ji je neki ruski častnik pripovedoval, da je Rusija popolnoma pripravljena za „svojo veliko vojno“. To je bilo v letu 1912. Rusija pa je začela s to „svojo veliko vojno“ še-le v letu 1914! Neki „nepoznani tolmachi“ v Monastiru ji je pripovedoval v mesecu februarju 1914., da kralj Peter dnevno brusi svoj meč, da zada „staremu avstrijskemu cesarju smrtni udarec“. Potem pa da se je premislil in je dal, mesto cesarja, umoriti v Sarajevu prestolonaslednika!

V nemškem prevodu te knjige je opazka, da je s tem podan neoporečen dokaz, „da je le panslavizem kriv na svetovni vojni!“ Proti tej trditvi pa govorijo nekatere navedbe v isti knjigi angleške ponarejevalke resnice. Pripoveduje n. pr., da ji je v letu 1905. turški guverner v Plevlju izrekel sum, da hoče Avstriji izzvati v Sandžaku nomire, da bi se ji poverila „vzpostava reda“ in da bi zažabila s tem pretezo za „približanje k Solunu“. In angleška Miss pripominja: „Mislim, da je imel prav!“ Neki avstrijski lekarnar v Foči jo je v letu 1906. povabil na čaj, ki ga bosta čez tri

leta pila v Solunu pod avstrijsko zastavo! Na vožnji med Dubrovnikom in Mostarom pa je čula, kako je neki c. in kr. general na vprašanje, čemu da si je Avstrija privojsila vse to kamenje, odgovoril: „To je del cene, ki smo jo plačali Evropi za Solun!“

Mari niso tudi vse te kvante „neoporečni dokazi“, da je bil habsburgovski imperializem s svojim pohlepom po Solunu „eden glavnih vzrokov svetovne vojne“? Pustimo na strani vprašanje o krivcih. Obžalovati pa je, da se taka zbirka kvant in praznega govorjenja predlaga kot dokaz v razpravi o krivdi tega ali onega na svetovni vojni. Knjiga Miss Durham spada k takozvani „sundliteraturi“, ker hoče brez vsakega veljavnega dokaza ustrezati le svojemu slepemu sovraštvu proti Jugoslovenom. Žal le, da je takih Miss Durham legion — v moških hlačah, ki govorijo o „balkaniziranju“, kadar razpravljajo o razoranih razmerah v srednji Evropi. Reči hočejo s tem, da je na Balkanu vse razorano, sama zmešnjava v sramoto za evropsko civilizacijo.

Na tako pačene resnice odgovarja v temletem članku poslanec Igor Hruševski v „Prager Presse“. Trditve, da se je z razbitjem avstro-ogrsko monarhije srednja Evropa „balkanizirala“, to je: da so v nasledstvenih državah nastale razmere, slične onim na Balkanu po razdelitvi Turčije, zavrača Hruševski: „Pozablja pa pri tem, da je ravno zavis od velevalisti kriv, da razmere na Balkanu niso urejene. Na drugi strani pa se pozablja, kolikoli je z odpravo turškega gospodstva pridobila civilizacija in z njo plemeniti interesi skupnega človeštva. Pozablja se, da je bila Turčija že pred ustanovitvijo malih balkanskih držav sporen objekt med evropskimi vlastmi. Trditve, da je bila odprava velike gospodarske enote, kakršna je bila Turčija, na škodo blaginje človeštva. Pri tem pa mislijo le na pasive in ne tudi na aktivne te izpremembe poli-

Italija

Konferenca za Južno železnico

RIM, 16. Včeraj ob 10 se je — kakor javljeno — otvorila v palači Chigi konferenca za Južno železnico, katere vprašanje je saintgermanska pogodba pustila nerešeno. Vprašanje uprave bivše avstro-ogrške jugozagpadne železniške proge morajo potencialno rešiti nasledstvene države in zastopniki bivše družbe „Süd-bahn“. V ta namen se je sestala sedanja konferenca v Rimu. Italijo zastopa na tej konferenci markiz Imperiali, bivši poslanik v Londonu, delegat pri Društvu narodov cav. Brocchi, kom. Viglione, conte Rossini, glavni ravnatelj v zakladnem ministrstvu in conte Viola. Južno železnico zastopajo g. A. Weber, predsednik uprave sveta, in dr. G. Fall, predsednik ravnateljstva. Jugoslovenski delegaciji predseduje bivši minister Abramović, člani delegacije pa so gg. Todorović, Vovčina in Barko. Zastopniki Madžarske so minister Telesky, dr. Erino in Financzy, zastopniki Avstrije dr. Müller-Martini, dr. Pollak in dr. Freud, zastopniki Francije pa De Vallrey in Randu.

Za predsednika konference je bil izvoljen markiz Imperiali, za glavnega tajnika pa conte Viola.

Za zvišanje produkcije petroleja

RIM, 16. Medministrski odtsek za petroleje se je sestel v palači Chigi pod predsedstvom Mussolinija. Navzoči so bili ministri Destefani, Rossi, Thaon de Revel, Carnazza in Decapitani. Odtsek je določil smeri za uspešnejše izkoriščanje petrolejskih vrelcev v Italiji ter prevzete takih vrelcev v inozemstvu. Sklepljeno je bilo, da bo vlada z nagradami povspesovala to važno panogo italijanske industrije. Natančna proučitev tega vprašanja je bila poverjena ministru Decapitaniju.

Jugoslavija

Navožila za izvršitev rapalske pogodbe

BELGRAD, 16. Zadnje dneve so bile v ministrstvu zunanjih zadev pri pooblaščenem ministru Ljubi Nešiću neprestane konference, katerih so se udeleževali člani jugosl. delegacije v pagitetni komisiji za izvršitev rapalske pogodbe: general Milčić, admiral Rapa, univ. prof. dr. Silović in brodolastnik Ratić iz Dubrovnika. Te konference so bile predvčerajšnjim popoldne zaključene in delegaciji so izdana precizna navodila za nastop v paritetni komisiji. Zvečer je zunanjni minister dr. Ninčić, katerega bolezen se je izboljšala, sprejel jugosl. delegate ter z njimi razpravljal o vseh ukrepih in navodilih o izpraznitvi Sušaka, tretje dalmatinske cone in glede Reke.

Člani delegacije so predinočnino odpotovali iz Belgrada. Konferenc v ministrstvu zunanjih zadev se je udeleževal tudi dr. Matko Laginja, predsednik posvetovalnega odbora. Ministrstvo saobračaja je že dalo zagrebški direkciji državnih železnic navodila glede otvoritve železniškega prometa s Sušakom. Ureditve železniškega prometa bo z ozirom na položaj Sušaka za sedaj le provizorično. Definitivno se železniški promet na Sušaku uredi, čim bo izvedena razmejitev z Reko in organizirana pristanska služba na Reki oziroma v Barošu. Zagrebška direkcija namerava otvoriti promet na Sušaku tako, da bo omogočeno potovanje potnikov, predvsem priloge in drugega blaga. Za Sušak je tudi že določeno potrebno železniško osebje.

BELGRAD, 16. Jugoslovenski zastopniki v mečani italijansko-jugoslovenski komisiji admiral Prica, profesor dr. Silović in dr. Matko Laginja, so sredi odpotovali iz

tičnega sistema. Hruševsky dokazuje s konkretnimi ugotovitvami, da bi bilo za človeštvo in za interese Evrope v gospodarskem pogledu še večje zlo, če bi se bila monarhija ohranila. Dokazuje, da so vse države krive na tem, da razmere v srednji Evropi niso povoljne.

Na očitke, da so nove države trajna vojna nevarnost za Evropo, odgovarja pisec:

„Ravno Čehoslovaška, Jugoslavija in Rumunska so napravile prvi pozitivni korak za konsolidacijo političnih razmer v srednji Evropi. Ustanovile so mali sporazum in s tem ustvarile političnega čimtelja, ki v vsakem pogledu blagodejnejše deluje, nego pokojna Avstrija. Mali sporazum je veliko pomembnejši čimtelj za ohranitev miru v srednji Evropi, nego je bila pokojna Avstrija. Tudi močnejši je ta čimtelj, ker so narodi malega sporazuma in Poljske — izvzemši manjšine — v svojem narodnem stremeljenju po državni samostojnosti popolnoma nasičeni, dočim je nemško in madžarsko gospodstvo razpadlo ravno vsled nezadovoljnosti narodov. Mali sporazum s Poljsko mora biti že po svoji naravi le obrambna zveza. In ravno radi tega svojega značaja je za mir in vzpostavitev srednje Evrope neizmerno uspešnejši čimtelj, nego je bila stara Avstrija, ki jo je nemška in ogrska kamarila vedno silila k aneksijskim poizkusom. Zato je vedno kalila mir na balkanskem polotoku.“

Da, balkaniziralo se je! Politika Avstro-Ogrske je skozi desetletja zastopljala razmere na balkanskem polotoku. Vlasti željno Nemčije z njenim „Drangom nach Osten“, in aspiracije Avstro-Ogrske so izzvale svetovno vojno in izpremenile svet v morje krvi in solz. Madžarska in nemška propaganda pa iščeta znake nastale splošne izčrpanosti le pri novih državah. Zato govorijo o „balkaniziranju“ srednje Evrope. V resnici pa so le Nemci in Madžari „balkanizirali“. In še sedaj se niso spametovali ali — balkanizirajo dalje. Na srečo pa moči teh nepopoljšljivih kalilcev miru niso več tako nevarne.

Belgrada v Zagreb, ker so od vlade že prejeli potrebna navodila za svoje postopanje. V Zagrebu počakajo na odredbo, kdaj naj odpotujejo v Opatijo, odkoder bodo kontrolirali izvedbo rapalske pogodbe glede izpraznitve Sušaka, razmejitve z Reko in organizacijo reške države.

Volilna borba — Shodi neodvisne delavske stranke (komunistov) prepovedani

BELGRAD, 16. Včeraj dopoldne ob devetih bi se moralo vseliti zborovanje belgrajskih komunistov, na katerem bi se imela postaviti kandidatska lista komunistične stranke za Belgrad. Komunisti so nastopili pod firmo neodvisne delavske stranke Jugoslavije. Policija je zborovanje prepovedala.

Iz Skoplja poročajo, da so komunisti razvili živahno agitacijo pod imenom delavske stranke. Svoje liste nameravajo postaviti povsod po južnih krajih. Za nosilca liste v Skoplju je določen Dušan Čokić, bivši komunistični poslanec. Policija je vse komunistične in republikanske shode v bregalniškem in bitoljskem okrožju prepovedala.

Iz Novega Sada poročajo, da je sestavljena socialistična lista za Veliki Bečkerek in Veliko Kikind. Nosilec liste je bivši poslanec Nedeljko Džavac. Socialisti pridno agitirajo zlasti med madžarskim elementom.

Predložitev demokratske liste za Belgrad

BELGRAD, 16. Mestno sodišče je včeraj potrdilo demokratsko listo za Belgrad. Kot nosilec liste fungira predsednik demokratske stranke Ljuba Davidović. Ostale stranke v Belgradu še niso vložile svojih list.

Zivahno volilno gibanje v Belgradu

BELGRAD, 16. Volilno gibanje postaja zadnje dneve, ko se bližajo roku za vložitev kandidatskih list zelo živahno. Za danes je določenih v Belgradu več volilnih shodov.

Glavni odbor radikalne stranke sklicuje za danes zvečer volilni shod v hotel Pašić. Na novo ustanovljena „Neodvisna delavska stranka Jugoslavije“ sklicuje tudi shod s programom, da se določijo smernice nadaljevalne taktike in da se določi kandidatska lista. Imajo se določiti kandidati za Srbijo in Vojvodino.

Madžarska stranka se ne udeležiti volitev. BELGRAD, 16. Madžarski listi v Vojvodini v prvi vrsti glavno glasilo v Subotici „Bacz Magyar Hirlap“ so priobčili manifest madžarske stranke, ki svetuje madžarskim volilcem, da se ne udeležijo volitev. Proglas priporoča volilcem, da ne sodelujejo pri volitvah niti aktivno s samostojnimi kandidaturami, niti na ta način, da bi podpirali kakšno drugo politično stranko. Manifest priporoča Madžarom popolno pasivnost in abstinenco pri volitvah. Ta sklep motivira madžarska stranka s tem, da belgrajska vlada ni izpolnila danih obljub glede vpisa Madžarov jugoslovenskih podanikov v volilne imenike. Mnogo Madžarov je bilo izpuščenih. Posebno veliko število v Subotici. V znak protesta se Madžarska stranka volitev ne udeležiti.

V belgrajski politični javnosti je ta proglas napravil neobičajen vtis. Splošno komentirajo, da hočejo Madžari indirektno podpirati Stojan Proticveo akcijo v Vojvodini, na drugi strani pa zopet smatrajo ta proglas kot nekaj politični protest madžarske manjšine, ki naj bi bil namenjen tudi inozemstvu. V Belgradu se mučijo grof Karoly je v spremstvu svojega tajnika posetil Ljubo Nešića in ministrskega predsednika Pašića, s katerima je delj časa razpravjal o politični taktiki madžarske manjšine.

Potres v Dalmaciji

SPLIT, 16. Prejšnji teden je bil po celi Dalmaciji potres. Pri Imotskem se je zrušil hrib, v Kamenmostu se je prelomil kamenniti most, pri Prostranju se je odprla zemlja v obsegu 200 metrov, a izvir Jank je usahnil. Človeških žrtev ni bilo.

Bolgarska

Bolgarski odgovor medzavezniški komisiji glede vprašanja oškodnin

SOFIJA, 16. Včeraj je bolgarska vlada izročila medzavezniški komisiji odgovor glede vprašanja oškodnin. V svojem odgovoru izjavlja bolgarska vlada, da je pripravljena jamčiti za plačanje oškodnine z delom carinskih dohodkov in sicer za svoto, ki jo bosta sporazumno določili medzavezniška komisija in vlada. Nota pripominja, da bo imela komisija pravico v slučaju zakasnitve plačanja zapleniti vse bolgarske carinske dohodke kot zalog za plačanje oškodnin, vrnivši na vsak način prebitek bolgarski vladi.

Bolgarska vlada izraža upanje, da bo komisija vzela v poštev poročilo o sedanjem bolgarskem finančnem položaju in dovolila Bolgarski na podlagi neuiljske pogodbe moratorij ali znižanje dolga.

Bolgarski ni dala Turčiji orožja

SOFIJA, 16. Brzojavna agencija zanika vest, da je Bolgarska oborožila turške čete v Traciji.

Poljska

Poljska uprava v nevtralni zoni

VARSAVA, 16. Včeraj so poljska oblastva prevzela upravo onega dela nevtralne zone ob litovski meji, ki je bilo na konferenci poslaničkov prisojeno Poljski. Prebivalstvo je Poljake povsod prirčno pozdravljalo. Le v malo krajih je prišlo do spopadov med obmejnimi poljskimi stražami in nerednimi litovskimi četami. 12 Poljakov je bilo ranjenih.

Nov vpad litovskih vstajev v Memel — Spopadi med Litovci in Poljaki

LONDON, 16. Reuterjeva agencija javlja iz Memela: V Memelu je prišlo zopet do neredov. Oborožene tolpe so zopet vdrle v mesto. Smatra se, da litovska vlada ne bo mogla odkloniti vsake odgovornosti za te dogodke. Poslaniška konferenca bi bila morala na svoji današnji seji poveriti Litvi mestno upravo, toda mogoče je, da bo spričo zadnjih dogodkov izpremenila svoj načrt.

Poljaki so medtem začeli zasedati nevtralno zono pri Puškanji, ki je bila prisojena Poljski. Prišlo je pri tem do več spopadov z Litovci.

Iz Kovnega javljajo, da je prišlo do sporazuma med vstaji in izredno komisijo, vsled tega so se začeli vstaji umikati. Goelinsova vlada bo končno vendar le sestavljena. Vstajska vlada pod vodstvom Monaitisa je izročila oblast Goelinsu.

Francija

13 milijard novih državnih obveznic

PARIZ, 16. Poslanska zbornica je s 512 proti 71 glasovom pooblastila vlado, da izda v tekočem letu za 13 milijard kratkoročnih državnih obveznic. Finančni minister je izjavil, da nima izdaja teh obveznic nikake zveze z zasedbo ruhrske kotline.

Senat za armado

PARIZ, 16. V senatu je pričela razprava o proračunu za armado. Iz poročila izhaja, da ima Francija pod orožjem 750 tisoč mož in sicer 460 tisoč Francozov, 10 tisoč tujcev in 180 tisoč mož v kolonialnih četah. Nadalje povdarja poročilo, da je močna francoska armada edini porok za evropski mir. Ko bo armada dobro opremljena in ko bo Nemčija popolnoma razorožena, tedaj bo lahko Francija skrajšala svojo službeno dobo na eno leto.

Franosko posojilo Poljski — Poincaré in zavezniški dolgov

PARIZ, 16. Zbornica je odobrila s 315 proti 68 glasovom načrt za 400 milijonsko posojilo Poljski. Med razpravo je posl. Engerland povzročil debato o zavezniških dolgovih, nakar je Poincaré izjavil, da je večkrat na raznih mednarodnih konferencah predlagal, da bi se Franciji odpustilo njene vojne dolgeve. V zameno bi Francija zbrislala terjatve, ki jih ima napram nekaterim državam izza časa svetovne vojne.

Ruhrska kotlina

Boj med Francijo in Nemčijo v ruhrski kotlini — Novi izgoni nemških uradnikov — Misija ministra Le Trocquerja v Londonu ponesrečila?

PARIZ, 16. Vesti iz Londona niso ugodne. Ministru Le Trocquerju in generalu Paillotu, ki se pogajata z angleško vlado, se še ni posrečilo doseči svoj cilj: dovoljenje angleške vlade za prevažanje premoga v Francijo in Belgijo skozi ozemlje, zasedeno po angleških četah in kontrolno nad železniškimi progami v kölnski zoni. Francoska delegacija je odgodila svoj odhod iz Londona, toda smatra se, da se bodo pogajanja razbila. Franciji bi v tem slučaju ostal še prehod skozi Nizozemsko in Belgijo, pri čemur bi bila angleška vlada, seveda, zopet prizadeta. Anglija pa se nikakor ne namerava zameriti Nemčiji in je zato verjetno, da bi rajši v skrajnem slučaju umaknila svoje čete iz zasedene zone. Kakšne posledice bi to imelo za njene odnose s Francijo, si ni težko predstavljati spričo nedavnih izjav angleškega ministrskega predsednika — ravno o tem vprašanje.

Ruhrsko vprašanje tvori predmet vseh sej ministrskega sveta. V Pariz so prispeli

tudi zastopniki belgijskih industrialcev, ki so stopili v stik s francoskimi industrialci. Ta sestanek je gotovo v zvezi z vestjo, da nameravata francoska in belgijska vlada organizirati prodajo industrijskih izdelkov v ruhrski kotlini na svoj račun.

Vesti iz ruhrske kotline so medtem podobne dosedanjim. Rekvizicije, izgoni in aretacije se nadaljujejo. V vseh industrijskih središčih na levem bregu Rena vlada, kakor javlja agencija Havas, med prebivalstvom vedno večje razburjenje. Iz Koblenza je bilo izgnanih kakih 250 oseb. V Essenu, Bochumu, Recklinghausenu in drugod se nadaljujejo rekvizicije vozil. Mesto Bochum mora plačati zaradi zadnjih incidentov 100 milijonov mark globe. Rudnik v Ewaldu je bil zaseden po francoskem vojaštvu, delavski svet je bil aretiran.

Iz Düsseldorfa javljajo, da je začelo stankati 6000 rudarjev v belgijski zoni. Stavka je bila proglašena, ker so belgijska oblastva zaplenila del premoga.

Listi javljajo iz Düsseldorfa, da nacionallistična društva širijo propagando med prebivalstvom proti zahajanju v ljudske kuhinje, ki so jih organizirali francoski vojaki. Večji del delavcev, pravijo listi, stavka, ker se boji represalij. Francoska oblastva so aretirali v Prinasencu župana in policijskega ravnatelja. V Zimmernu je bil aretiran glavni urednik lista „Huns-ruchen Zeitung“. Francoska oblastva so zasedla carinsko ravnateljstvo v Neuwiednu. V Duisburgu se je končala stavka tramvajskih uslužbencev. Ruhrski rudarji so zahtevali ponovno zvišanje plač za 60%.

Francoska oblastva v Düsseldorfu so izdala proglas, v katerem se poudarja, da prepoved izvajanja kovinskih in drugih izdelkov iz zasedene ozemlja ni nikakor naperjena proti delavstvu. Podjetja, ki nameravajo nadaljevati delo, bodo itak dobivala izvozna dovoljenja. Proglas pravi tudi, da bodo dovoljene olajšave za dovajanje živil v ruhrsko kotlino. Proglas zaključuje, poudarjajoč, da so ukrepi francoske in belgijske vlade naperjeni le proti nemški vladi in nemškim veleindustrialcem, ki odklanjajo sodelovanje pri plačanju oškodnin.

Vojni minister je medtem sporočil senatu, da bodo zaradi okupacije ruhrske kotline zadržani začasno pod orožjem v poklicani železničarji. Ostali bodo pod orožjem le dotlej, dokler jih ne bodo lahko zamenjali železničarji prostovoljci.

Nekateri francoski listi upajo, da se bo Nemčija končno vdala in prosila za posredovanje, da se reši njen spor s Francijo. Sklepajo to po pisanju nekaterih nemških listov, kakor „Vossische Zeitung“, ki obžaluje, da je Bonar Law izjavil v svojem govoru, da lahko pretečejo še meseci in meseci, preden bo mogoče kako posredovanje med Francijo in Nemčijo. „Berliner Zeitung am Mittag“ piše, da berlinski diplomatski krogi živahno razpravljajo o posredovanju in smatrajo, da bi bila najbolj primerna za posredovanje Južna Amerika.

Toda kljub takemu pisanju nekaterih nemških listov ni nemška vlada nikakor pokazala volje za popuščanje. Nasprotno: iz vseh njenih ukrepov je razvidno, da namerava voditi boj do skrajnosti.

Zdi se, da se je nemškim železničarjem kljub zapretilu meje posrečilo odpeljati nekoliko vlakov premoga v Nemčijo. Nemški listi so javili, da se je posrečilo odpeljati v nezasedeno Nemčijo kar 60 vlakov premoga. Agencija Havas pa pravi, da so nemški železničarji odpeljali k večjemu 40 vlakov, in sicer še preden je bilo preskrbljeno za zadostno nadzorovanje privatnih prog.

Nove stavke in nemiri — Proglas generala Degoutteja

MILAN, 16. Položaj v ruhrski kotlini se je danes precej poostiril po razmeroma trdnem razpoloženju prebivalstva v zadnjih dneh. Na izgonu nemških bankirjev in uradnikov odgovarja prebivalstvo s še hujšim odporom.

V Essenu sta bila aretirana župan in predsednik društva hotelirjev; ta poslednji radi tega, ker je prepovedal članom društva sprejemati francoske častnike v svojih lokalih. Vseled teh aretacij so proglasili vsi državni in občinski uradniki 24urno protestno stavko. V odgovor na to stavko je francosko vojaštvo zasedlo vsa glavna poslopja v mestu, med drugimi tudi prostore „Essner Allgemeine Zeitung“ ter ustavilo ta list za 15 dni. Poveljništvo je izdalo proglas, da morajo biti francoski častniki postreženi v vseh javnih lokalih in da morajo trgovine prodajati tudi Francozom reči, ki jih ti potrebujejo. V nasprotnem slučaju bo vojska oblast trgovino, ki bi se ne pokorila temu povelju, takoj zaprla.

V Recklinghausenu so od aretacije župana sem vsi odnosi med vojaki in prebivalstvom pretrgani, ker je večina uradnikov kar zbežala ter pustila občinske urade prazne. Občina v Gelsenkirchenu je izjavila, da ne more plačati 100 milijonov mark kazni. Radi tega bodo baje vsi bankirji v mestu aretirani.

General Degoutte je dan napeljal na vseh kolodvorih proglas, kjer obljublja francoska in belgijska vlada, da boste ščitili sedaj in v bodoče vse tiste Nemce, ki bi bili izpostavljeni kakršnim si bode represalijam, ker so izpolnjevali človeške fran-

coskih oblastev kljub nasprotnim navodilom iz Berlina.

Pogajanja Le Trougerja v Londonu. - Angleži ne bodo pustili francoskih vlakov skozi Koeln LONDON, 16. V pooblaščenih angleških krogih se zatrjuje, da Francija ne prosi Anglijo le za dovoljenje prevoza premoaga preko severovzhodnega konca ruhrske kotline, ampak, kar bi rada vozila tudi svoje vloke skozi Koeln. Angleški ministri niso še dali nikake odgovora, vendar se zatrjuje, da bodo sicer ugodili prvi prošnji Francije, medtem ko najbrže ne bodo dovolili prevoza francoskih vlakov skozi Koeln.

V nezasedeni Nemčiji se zapirajo tovarne BERLIN, 16. Listi javljajo, da je 30 predelnic v Barmenu in Elberfeldu ustavilo obratovanje vsled pomanjkanja premoaga, čigar izvoz iz ruhrske kotline v nezasedeno Nemčijo so francoska oblastva prepovedala.

Belgija brez premoaga BRUSELJ, 16. Belgijski industrialci so poslali deputacijo k ministrskemu predsedniku radi težavnega položaja, v katerem se nahajajo vsled pomanjkanja premoaga. Prej je namreč Belgija dobivala od Nemčije 300 tisoč tonelov premoaga na mesec, medtem ko je v zadnjem času uvoz padel na komaj 2000 tonelov. Tako se belgijska industrija mora posluževati angleškega premoaga, ki pa je radi valute zelo drag. Nekoliko plavžev je bilo ugašenih in tovarne se tudi pripravljajo, da ustavijo obratovanje, če se ne bo čimprej opomoglo slabemu položaju.

Turčija **Položaj v Smirni neizpremenjen** - Pismo lorda Curzona izmet paši

PARIZ, 16. «Petit Parisien» javlja iz Carigrada, da je položaj v Smirni neizpremenjen. Zdi se, da so Turki pristali na ohranitev sedanjega stanja. List pravi, da bodo zavezniki v svojem odgovoru opozorili turško vlado, da ne bodo nikakor trpeli oviranja prostega gibanja zavezniških vojnih ladij. Opozorili bodo obenem turška oblastva na nevarnost, ki prihaja iz miriranja smirnekega pristanišča. Ko bo turška vlada podpisala mirovno pogodbo, bo lahko uredila prihajanje tujih vojnih ladij v svoja pristanišča, kakor bo hotela.

Isti list pravi tudi, da bo angleški zastopnik izročil izmet paši pismo lorda Curzona, v katerem mu ta zelo vljudno sporoča, da Anglija ne smatra lausanske konference nikakor za prekinjeno in da upa, da pride kmalu do podpisa miru s Turčijo.

Kakor javlja londonska Reuterjeva agencija, je izmet paša odpotoval iz Budimpešte in mora še tekom današnjega dne dospeti v Carigrad, kjer bo sicer ostal le nekoliko ur, a bo gotovo stopil v stik z angleškimi oblastmi. Mogoče bo nato odpotoval naravnost v Angoro, ali pa se bo medpotoma sestal še s Kemal pašo in mu poročal o lausanski konferenci.

Vprašanje uvoza alkoholnih pijač v parlamentu LONDON, 16. V petek bo dolnja zbornica razpravljala o vprašanju za spravljanje alkoholnih pijač v Anglijo.

Avstrija in pomoč Švice. BERN, 16. Finančni odposlanci Avstrije so se danes ob navzočnosti avstrijskega poslanika v Bernu na dolgo razgovarjali s švicarskimi zvezne Mottio in Mussijem o načinu finančnega sodelovanja Švice pri obnovi Avstrije.

Dnevne vesti

Radikalni glas o rapalski pogodbi. Povodom ratifikacije svetomargarijskih dogovorov so napisale ljubljanske «Jutranje Novosti», glasilo slovenskih radikalcev, članek, v katerem je ta list zavzel napram rapalski pogodbi stališče, ki se lahko smatra za nekaj odgovor na stališče in razpoloženje, ki je prevladovalo v krogih rimske vlade in rimskega parlamenta in hipu, ko so bili ratificirani gorimeni dogovori. «Pot, ki jo je hodila ta (rapalska) pogodba — pišejo «Jutranje Novosti» med drugim — ni pripeljala k zaželjenemu cilju. Rapalski pakt ne zadovoljuje nobene izmed obeh kontrahentov. To se je v našem in italijanskem časopisu že tolikokrat povdario, da je vsako ponavljanje te realno utemeljene trditve odveč. Nič ne more dvomiti, da je v trenutku glasovanja zavladala na Montecitorio neka prikrita depresija. Pri nas pa je vsaka obelutnica 12. novembra itak dan narodne žalosti...

Rapalska pogodba je torej ratificirana. Konvencije se bodo pričele izvrševati v dnevno, ko bodo listine izmenjane. Vsi vemo, in tega dejstva ni bilo treba za nasprotni strani tako namenoma izbrabljati, da je bila naša dr-

žava v Rapallu teritorialno in politično oškodovana. Vsak, ki vsaj nekoliko zasleduje politična vprašanja, bo moral priznati, da je zunanja politika g. Ninčiča bila vedno miroljubna in da se je skrbno izogibala vsemu, kar bi lahko potegnalo našo državo v nevarni vrtnec možnih konfliktov.

Politika se ne dela s srcem, temveč z računom. Če so veljale Mussolinijeve besede o začasnem značaju mirovnih pogodb za Italijo, zakaj ne bi v istem hipu in morda še v nekoliko večji meri veljale tudi za našo kraljevino? Rekli smo že, da je ubijanje o škodi, povzročeni po rapalskem traktatu, sedaj neumestno. Zavedajmo se i mi, da je to prva pogodba, v kateri se urejuje v velikih konturah meddržavno razmerje obeh podpisanih držav. Seveda se tiče predvsem teritorialnih vprašanj in če smo odkriti, moramo reči, da nas ne zadovoljuje ne reški aranžman in ne rešitev zadržeskega vprašanja. Baroš ostane še vedno pod italijansko okupacijo, ravno tako tudi Delta in Reka sama!

Zaenkrat je položaj tak, da moramo stremeti po čim obširnejši neodvisnosti v gospodarskem pogledu. Tisti, ki končujejo svoje uvodnike z namigavanji o bodoči revanši, bi storili veliko boljše, da se ogledajo v Nemčijo.

Sprememba pri posvetovalnih komisijah za državljanstvo. Prejeli smo: Cenjeno uredništvo! Poročali ste v svoji številki z dne 14. t. m. o uradnih spremembah, tičočih se posvetovalnih komisij za državljanstvo ter ste pri tem izrazili pričakovanje, da bo predsednik tržaške komisije, višji sodni svetnik dr. Edward Tommasini skrbel za točno, hitro in nepristransko poslovanje komisije. Pri tem ste gotovo mislili Tommasinija sodnika. Toda nepoznavanje naših razmer, nepoznavanje našega jezika ni g. dr. Tommasinija do sedaj oviralo, da ne bi odbijal in zavlačeval opcie naših ljudi. G. dr. Tommasini je bil namreč tudi prej predsednik posvetovalne komisije za državljanstvo v Trstu in njemu je treba v prvi vrsti pripisovati, če je bilo do sedaj toliko opcie naših ljudi odbiti oziroma se ne rešenih. G. dr. Tommasini je lahko v sodni dvorani dober jurist in pravičen sodnik, toda pri komisiji za državljanstvo se je pokazal kot odločen nasprotnik našega življa, ki nasproti veljavnim mednarodnim predpisom in običajem ne smatra opcie kot to kar je in bi morala biti, namreč kot pravo državljana, da se izjavi za to ali ono državljanstvo, temveč smatra opcie kot ponižne prošnje, katere on lahko po poljubnosti odbija ali zavlačuje.

Na naslov vojaških oblastev. Prišlo nam je več pritožb se strani slovenskih vojakov, kateri pišejo, da jim častniki branijo čitati naš list. List prihaja s pošto, toda vojaške pisarne ga ne izročajo naslovničencem. Po poročilih, ki so nam došla, ne gre tu za kak ukaz iz najvišjega mesta, ampak list prepovedujejo le podrejeni častniki, tako da imamo dvojno mero: Kar je dovoljeno v enem mestu, v eni kasarni, je prepovedano v drugem mestu, v drugi kasarni. Prosimo pristojno vojaško oblastvo v Trstu, da izpolni na primerem mestu, da se tako neupravičeno postopanje odpravi.

Cav. Jakob Borelli, slavnj ruski operni pevec, se nahaja te dni v Trstu. Gosp. Borelli potuje v Jugoslavijo in druge balkanske države. V našem mestu se ustavi nekoliko dni in ta čas namerava porabiti za prireditve več koncertov v mestu in okolici. G. Borellija spremlja njegov impregziar g. A. Moskvinov, s katerim podjetja pozneje iz balkanskih držav v baltične in skandinavске države. Podrobnejše o teh koncertih bomo poročali pravočasno.

Društvene vesti

Glasbeno-dramatični večer (Skušnikov večer) se bo vršil 18. februarja 1923. v dvorani DKD pri Sv. Jakobu. Začetek ob 19. Spored bo sledeči: 1) Koritnik: «Erviva l'arte», deklamacija; 2) Vilhar: «Mornar», bariton solo s spremlj. klavirja; 3) Schuhmann: «Noveleta», klavir; 4) Ipavec: «Memi», bariton solo s spremlj. klavirja; 5) N. N.: «Jutika», monolog; 6) Michel: «Človeka nikar», bar. solo s spr. klavirja. — Odmor. — 7) Cizmer: «Maska Satana», groteska v enem dejanju. — Pevske točke izvaja baritonist g. Šušnik. Pri klavirju g. Čna Churkow. Ostale točke izvaja dram. odsek MDP.

Pevsko društvo «Kolo». Danes ob 8. zvečer vaia za ženski zbor.

Jutri v nedeljo ob 10. vaja za moški zbor. Pozivljamo vse pevce, da se vaje polnoštevno udeležijo. — Odbor.

Srednjašolsko društvo «Zora». Danes ob 16. in pol redna odborova seja. Ob 17. in pol se stane s predavanjem. — Odbor.

Šentjakobska «Citaleca» priredi v najkrajšem času dramo «Sina», delo znanega pisatelja Gangl-a. Ker je delo velike umetniške vrednosti, se občinstvo že sedaj opozarja na to važno prireditve.

Iz tržaškega življenja

Odmevi pookušenega samomora. Včeraj jutraj je umrl v mestni bolnišnici oni Peter Pertot, o katerem smo poročali v včerajšnji številki, da se je zastopil v bližini gostilne «Kačun» pri Sv. Mariji Magdaleni.

Nesreča v Lloydovi ladjedelnici. Premogar Andrej Slomar, star 53 let, stanujoč v ulici Punta del Forno, je padel včeraj pri

delu v Lloydovi ladjedelnici s precejšnje višočine ter si zlomil roko. Prepeljali so ga v bolnišnico.

Utopljenec v vreči. Včeraj popoldne so povlekli iz morja pri velikem kanalu vrečo, v kateri se je nahajalo človeško truplo. Ime mrtveca se ni še dognalo. Domneva se, da gre za zločin.

Človeški plod pred kovačnico. Kovač Rudolf Kus je našel včeraj jutraj pred svojo kovačnico v ulici della Tesa št. 23 človeški plod, zavrt v umazane cunje. Plod je bil prenešen v mrtvašnico mestne bolnišnice. Policijsko oblastvo zasleduje kruto mater, toda do sedaj brez uspeha.

Tatovi vdrli v rojansko cerkev ter odnesli štiri kelhe. En ciborij in en plašč. V četrtek jutraj okoli 5.30, ko je odpiral cerkvenik Peter Giacomini rojansko cerkev, je nenadoma zaslišal močan ropot, ki je prihajal izpred oltarja. Cerkovniku je takoj padlo v glavo, da morajo biti v cerkvi tatovi; zato je zopet brez zaklenil vrata ter tekkel kar so ga noge nesle na orožniško postajo v ulici Tor S. Pietro, kjer je povedal, kaj se je zgodilo.

Kmalu potem so se bili orožniki v cerkvi, ter se veselili, da bodo vlovili tatove v past. Tatovi, zvite glave, so pa kmalu zavohali pretečo nevarnost ter zbežali, čim je šel cerkvenik iskat orožnike.

Orožniki so ugotovili, da so tatovi porezali pri sakristiji zamezno okno ter prišli na ta način v cerkev. Odnesli so štiri kelhe, en ciborij in en plašč. Vse skupaj je vredno nad 4000 lir. O prednjih tatovih ni najmanjše sledi.

Ogenj v gozdu. Pred sinočnjim so zapazili prebivalci Opčin, da gori v bližnjem gozdu. Pozvali so nemudoma tržaške ognjevasce. Ti so kmalu prihiteli na lice mesta ter po polurnem delu udušili ogenj. Škoda se ni še cenila.

Porotno sodišče

Proces Mareziganec.

Včerajšnja razprava je pričela s tem, da je bilo poklicanih pred sodni dvor 48 prič, katere je predsednik v smislu zakona opomnil na njihovo dolžnost, da izpovejo resnico. Pet prič je pri tem izjavilo, da ne razumejo italijanskega jezika, vsled česar je bil poklican tolmač, pri katerem pa se je izkazalo, da ga priče ne razumejo dobro, ker je govoril samo hrvaško. Poiskani je bil nato drugi tolmač v osebi g. Franca Pertot iz Barkovej. Nato je bil zaslišan kot prvi 19-letni dijak Josip Furlani iz Labinja. Branitelj dr. Zennaro je najprej ugotovil, da je ta priča eden obtožencev v tem procesu, ki so bili vsled amnestije oproščeni. Predsednik je odgovoril, da se na podlagi zahteve kraljevega prokuratorja zaslišijo obtoženci, oproščeni na podlagi amnestije sedaj kot priče. Furlani je nato na kratko povedal, da se mu je posrečilo uteči v Koper, ko so se nekateri njegovi tovariši ustavili v Babitcih. Naslednja priča, Jakob Basadonna, ni prisoten, ker je neznanega bivališča in mu ni moglo biti dostavljeno povabilo. Na predlog kr. prokuratorja, da prečitati predsednik njegovo izpoved pred preiskovalnim sodnikom, kljub temu, da se je branitelj dr. Zennaro upiral, čes, Basadonna, ki je bil tedaj zaslišan kot obtoženec, bi ugetnil sedaj kot priča drugače izpovedati. Zapisnik, sestavljen na podlagi izpovedi Basadonne pripoveduje, da so bili fašisti pri vstopu v Marezigo, sprejeti s kamenjem in streljanjem, da je vsled tega Julijan Rizzatto vrgl petardo. Nato so zbežali. Na bregu so bili ubiti Rizzatto in njegov brat Josip Basadonna, drugi pa ranjeni. Med nasledovalci da je spoznal Josipa Korena in sedaj mrtvega — «Amerikana». Zaslišan je bil nato 18-letni Evgen Zanella iz Kopra, ki je opisal dogodke slinčo, kakor prejše priče. Sledil je odmor, v katerem je prišla na sodno vest, da je dobil kr. prokurator avv. Loffredo odločevanje za komendatorja. Branitelj odv. Padoa, predsednik ter zastopnik civ. stranke dr. Giannini so mu čestitali in avv. Loffredo se je zahvalil. Sledilo je zaslišanje 21-letnega Jakoba Burlin iz Kopra ter 24-letnega Antona Genzo, ki sta v glavnem opisala dogodke, kakor ostale dosedanje priče. Videla sta past Rizzatta ter se nato skrila v gozdu. V obtožbenemu Josipu Umek in Karlu Beržan spoznata dva moža, katere sta ju vzela pod streho ter jima pokazala pot, da sta se mogla rešiti v Koper. Priča Ivan Davescovi, 22-leten dijak iz Izole, je dogodke opisal kakor prejšnji. Zaslišan je bil nato tedanji izredni občinski komisar Anton Kozlovčič. Bil je v svojem uradu, ko je zaslišal petje prihajajočih fašistov. Nato je slišal kričanje in streljanje; nato pa pok bombe. Skril se je v Babicevo hišo. Pozneje je zvedel, da se je streljalo ob cesti Babiči - Vanganel ter se podal tja. Slišal je streljanje in zvedel, da so tri fašisti mrtvi. Videl je Bilico, kako je zasledoval fašiste. Izpove tudi, da mu je Anton Torkano rekel, da je Kermac - «Peverina» ubil enega fašista.

Naslednja priča, Dross Alfonz, star 24 let, fašist, ki je izpovedal sledeče: Na dan volitev smo bili poslani v Marezigo. Bilo nas je enajst. Vsi smo bili oboroženi. Na trg smo vrgli petardo.

Preds.: Iz kakšnih vzrokov?

— Bili smo se ljudstva. Vrgli smo petardo, da bi jih prestrašili.

Sledj Corti Ludovik, star 48 let.

— Vi ste se nahajali na dan volitev v Marezigah.

— Da.

— Povejte, kaj ste videli tistega dne.

— Videl sem več mladeničev, fašistov, ki so bili skriti ter streljali. Proti njim so metali Mareziganci kamenje. Slišal sem tudi detonacijo petarde.

Eden izmed porotnikov:

Ste slišali imenovati kakšno ime morilcev?

— Ne.

Mikolčić Mila, stara 18 let, uradnica na županstvu v Marezigah.

— Dne 15. maja 1921. ste se nahajali v Marezigah?

— Da.

— Kaj ste videli?

— Okoli 10. ure sem videla, kako je dospelo več fašistov. Kmalu po njihovem prihodu sem slišala detonacijo petarde. Nadalje sem videla, kako so streljali fašisti z revolverji.

— Kaj ste še videli in slišali?

— Ničesar drugega.

Polazzi Luigi, star 35 let, orožnik.

— Na dan volitev sem videl dospeti v Marezigo enajst fašistov iz Kopra. Nadalje sem videl, kako so streljali fašisti proti Mareziganecem. Mareziganci so metali proti njim kamenje. O Kermacu sem izvedel, da je imel kravo ročico.

Vesti z Gorškega

Slap pri Vipavi. «Slov. izobraževalno društvo» na Slapu pri Vipavi bo imelo svoj redni letni občni zbor v svoji društveni dvorani v prostorih g. Rudolfa Ferjančiča št. 42 v nedeljo dne 18. februarja 1923. od 3. do 5. ure popoldne s sledečim dnevnim redom: 1) nagovor predsednika; 2) poročilo tajnika, blaginčarja, knjižničarja; 3) volitev novega odbora in 4) slučajnosti. — Odbor.

Hipotečni zavod. V nedeljski osmrtnici gorški deželi smo s strahom stavili vprašanje, kaj neki bo s sirotami, ki so izgubile svojo mater, kaj se bo zgodilo s hipotečnim zavodom in z raznimi drugimi deželnimi ustanovami.

V odgovor na naše vprašanje se je razširila v terek v Gorici vznemirajoča vest, da bo z likvidacijo dežele likvidiran tudi deželni hipotečni zavod. Če odgovarja ta vest resnici, pomeni to zopet nov, silen udarec za gorško mesto in prejšnjo deželo. Gorški fašisti si prizadevajo, da odbijejo ta novi udarec, ki grozi Gorici in se je radi tega že vršil stesek v Vidmu in se bo baie vršil tudi v Benetkah in Rimu. V interesu mesta in dežele želimo njihovi akciji polnega uspeha, toda vsled dosedanjih žalostnih skušenj se bojimo, da bo ostalo le pri neizpolnjenih željah.

Val razmerodavanja. «Corriere di Gorizia» od srede prinaša v prevodu članek, ki je izšel pod gornjim naslovom v «Slovenskem Narodu». K prevodu je dostavil sledeči komentar: «Na to srdito tirado bi lahko najzavnežje reagirali. Toda smatramo to za nepotrebno, kajti poročilo jugoslovenskega agenta se samo po

Borzna poročila.

Valuta na tržaškem trgu.

Trst, dne 16. februarja 1923.

ograbe krone	0.75 — 0.8.50
avstrijske krone	0.0290 0.0310
čehoslovaške krone	61.80 — 62.25
dinarji	19.20 — 19.60
leji	9.25 — 10 —
marke	0.11 — 0.12
dolarji	20.75 — 20.90
francoski franki	126 — 126.50
švicarski franki	391. — 394. —
angleški funti papirnati	97.80 — 98.10

sebi dovolj komentira. Nepotrebno je to še iz enega drugega vzroka: Najbolj zdravi in najbolj razsvitljeni del juljskih Slovanov se pridružuje fašizmu iz prepričanja, ker ve, da je v tem prerajajočem gibanju bodočnost za vse postene in lojalne državljane.

K tej tiradi «Corriere di Gorizia» smatramo tudi mi vsak komentar za nepotreben.

Olga Pitamic
Maurice Levy
poročena
Milan-Trst, 17. februarja 1923.

Mali oglasi

ISCEM pridnega hlapca za kmetiška dela.
Scorcola - Cordaioli 272.

HRANA se odda pri slovenski družini. Corso Vitt. Em. III, 39, II. (dvorišče) Pepina Brak 231

SVINEC, baker, železo in kosti plačujem po najvišjih cenah. Brajnič, Via Tesa 16. 232

BABICA, autorizirana, sprejme noseče na dom. Ljubljna oskrba. — Corso Garibaldi 23, I. 233

PREPARATE za olepšanje kože, za zobe, proti izpadanju las, neškodljive barve za lase ima lekarna v II. Bistrici. 294

HRUSKE, cepljene, najboljših vrst. se dobijo po 2—5 lir pri Alojziju Adamič, Ivanjgrad p. Komen. 220

ORKESTRON, velik, pripraven za gostilno, popoln, (16 plesnih komadov s klavirjem in 6 godali) se prodaja za L. 2500. Via Ghega 9, gostilna «Buon Arrivo». 221

POZORI! Krone, korale, zlati, platin in zobovje po najvišjih cenah plačuje edini grošist Belleli Vita, via Madonnina 10, I. 32

ŠIRITE „EDINOST“

Najvišje cene plačujem za

K O Ž E

kun, zlati,

lisic,

dihurjev, vider,

jazbecov, mačk, ve-

veric, krto, divjih

in domačih zajcev.

D. WINDSPACH

Trst, Via Cesare Battisti št. 10

II. nadst., vrata 16

Sprejemajo se pošiljave po pošti.

ZAHVALA.

Iskreno se zahvaljujem vsem onim, ki so na katerikoli način poča-tili spomin pokojnega

ANTONA KOS-A

Posebno zahvalo izražam oč. duhovščini gg. kr. ur. dikom in podaradkom, kakor tudi vsem družinom ter sploh sem k so pokojnika spremenili na zadnji poti k večnemu počitku.

IDRIJA 14. februarja 1923.

(81) Žalujoča vdova.

Krone, goldinarje plačujem po najvišjih cenah kakor vsi konkurenti

Zlatarna, Trst, Ponte della Fabbra 1 (Piazza Goldoni)

Nad 150 najrazličnejših neprimičnin v Sloveniji:

grajščine, posestva, gostilne, trgovine, žage, mline, industrijska podjetja, kopaliča, vreče itd. itd. ima na prodaj po zmernih cenah „RODNA GRUDA“ konc. zavod za promet z neprimičninami, Celje Dolgo Polje 1 (Sloven ja).

20/2

PODLISTEK

WILKIE COLLINS:

Gospa v belem

IZPOVEDBE WALTERJA HARRIGHTS-A.

Moja roka je ležala na voznih vratcih. Ona jo je prijala, jo poljubila in odrinila proč. V tistem trenutku je voz oddrdal naprej. Stelkel sem za njim z neodločno mislijo, da bi ga ustavil, sam nisem vedel, čemu, toda obotavljal sem se iz strahu, da je ne bi prestrašil ali vznemiril. Končno sem zaklical, toda ne tako glasno, da bi me bil kočijah mogel slišati. Ropotanje koles se je izgubilo v daljavi — fjaaker se je utopil v črni senci ulice — ženska v belem je bila proč.

Preteklo je kakih deset minut in morda še kaj več. Bil sem še vedno na isti strani ceste. Napravil sem mehanično nekaj korakov naprej, nato sem raztresen obstal, šel dalje in zopet obstal itd. Nekaj trenutkov sem dvomil o resničnosti tega, kar sem doživel, potem pa me je vznemirjala zavest, da sem morda kaj napačnega storil. Nemudoma sem slišal ropotanje voza za seboj.

Bil sem na temni strani ceste, v senci nekaterih dreves, ki so rasla v obcestnih vrtovih, ko sem obstal in se ozrl. Na nasprotni, svetlejši strani ceste v majhni razdalji od

mene je korakal počasnih korakov orožnik v smeri proti Regent Parku.

Voz je privozil mimo mene. Bil je odprt in v njem sta sedela dva možka.

Stelji je zavpil eden izmed njiju. Evo orožnika. Izprašajva ga.

Konj se je nagnil ustavil nekaj korakov onstran temnega mesta, kjer sem jaz stal.

Orožnik, je zaklical oni, ki je prvi izpregovoril. Ali ste srečali po tej poti kakšno žensko?

Kakšne vrste žensko, gospod?

Neka ženska v visnjevskasti obleki. — Ne, ne, se je oglašil drugi mož. Obleko, ki smo ji jo mi dali, smo dobili na njeni postelji. V belem, orožnik, ženska v belem.

Nisem je videl, gospod. Če bi jo vi srečali, ali pa kdo od vaših ljudi, tedaj jo prinite in pošlite pod strogim nadzorstvom na ta-le naslov.

Orožnik si je ogledal listek, ki mu ga je oni izročil.

Cemu naj jo primemo, gospod? Kaj pa je napravila?

Kaj je napravila? Zbežala je iz mojeja zavoda za blazne. Nikar ne pozabite: ženska v belem. Naprej!

III.

«Zbežala je iz mojeja zavoda za blazne.» Ne bi mogel trditi, da me je ta strašni zaključek posebnost presenetil. Sicer pa je nenavadna prikazen one ženske vzbudila v meni

domnevo, da mora biti ta ženska že po naravi nemirna in nestalna, ali pa da je prišla ob pamet vsled kakšnega pred kratkim prestopa duševnega pretresa.

Kaj sem torej napravil? Ali sem pomagal ubogi žrtvi iz najhujše ječe, ki si jo mora človek misliti, ali pa sem izpustil v širni londonski svet bitje, ki je potrebovalo nadzorstva, in je bila torej moja dolžnost kot dolžnost vsakega človeka, da jo zadrži?

V mojem tedanjem duševnem razpoloženju mi ni prišlo niti na um, da bi šel spat. Končno sem prispel do svojega stanovanja v Clement Inu. V nekaj urah sem moral odpotovati v Cumberland. Sedel sem ter poskušal najprej risati, nato brati — toda ženska v belem je stala med menoj in mojim svinčnikom, med menoj in knjigo.

Občutil sem olajšanje, ko je prišla ura, da sem zapri svoje duri in sem se podal na pot naproti novim interesom in novemu življenju. Moja potovalna navodila so mi kazala pot po železnici do Carlisle, od tam pa po stranski progi, ki je peljala proti obrežju. Prva nesreča me je zadel na progi med Laucasterjem in Carlisle, ker se je pokvarila lokomotiva. Treba je bilo čakati več ur in ko sem z enim poznejšim vlakom končno prispel do postaje, ki je bila najbližje Limeridge House, je bila že deseta ura in noč je bila tako temna, da sem komaj razločil pot do voza, ki mi ga je poslal gospod Fairle naproti.

Razna usnja
najboljših tovarn.
Velika izbira kopit.
Gumijevi podpetniki
„Pirelli“.
Čistilo za čevlje
„Brill“ in „Ecla“
Vse po najnižjih cenah.
Za preprodajalce posebni popusti.
49 Via Udine (prej Belvedere) 49 Tel. 41-38